

Η «Διόρθωση» του Ευαγγελίου: Όταν το αξίωμα κοστολογείται και η διακονία γίνεται επάγγελμα

του Αργύρη Μάντη

Στο μνημειώδες κεφάλαιο «Ο Μέγας Ιεροεξεταστής» του βιβλίου Αδελφοί Καραμάζοβ, ο Φιόντορ Ντοστογιέφσκι φέρνει αντιμέτωπους δύο κόσμους: τον σιωπηλό, επιστρέψαντα Χριστό και τον εκπρόσωπο της εκκλησιαστικής εξουσίας που κυβερνά στο όνομά Του.

Εκεί, ο Ιεροεξεταστής διατυπώνει μια από τις πιο συγκλονιστικές ομολογίες στην ιστορία της λογοτεχνίας. Υποστηρίζει ότι η επίσημη Εκκλησία διόρθωσε το έργο του Χριστού. Ότι αντικατέστησε τη δύσκολη ελευθερία του Ευαγγελίου με την ασφάλεια, το μυστήριο και την εξουσία. Ότι προτίμησε να προσφέρει στους ανθρώπους βεβαιότητες αντί για την ευθύνη της πνευματικής επιλογής.

Η σημερινή συζήτηση γύρω από τις σημαντικές αυξήσεις στις αποδοχές των ανώτατων ιεραρχών επαναφέρει, αναπόφευκτα, αυτό το παλιό φιλοσοφικό ερώτημα. Πού τελειώνει η διακονία και πού αρχίζει η επαγγελματική αντίληψη του εκκλησιαστικού λειτουργήματος;

Ασφαλώς, όσοι υποστηρίζουν τις αυξήσεις προβάλλουν επιχειρήματα που δεν μπορούν να αγνοηθούν. Οι Μητροπολίτες διοικούν μεγάλους οργανισμούς, διαχειρίζονται σημαντικές ευθύνες και καλούνται να ανταποκριθούν σε σύνθετες διοικητικές απαιτήσεις. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η αμοιβή τους παρουσιάζεται ως ζήτημα θεσμικής δικαιοσύνης και αναγνώρισης της ευθύνης που αναλαμβάνουν.

Όστόσο, ακριβώς εδώ αναδύεται και ένας βαθύτερος προβληματισμός .

Η λογική της μισθολογικής αναβάθμισης στηρίζεται αναγκαστικά σε μια κοσμική αξιολόγηση του αξιώματος; Όσο υψηλότερη η θέση, τόσο μεγαλύτερη η αμοιβή; Όσο βαρύτερη η ευθύνη, τόσο υψηλότερο το οικονομικό αντίκρισμα;

Η λογική αυτή είναι απολύτως κατανοητή για ένα κράτος, μια επιχείρηση ή έναν δημόσιο οργανισμό. Είναι όμως εξίσου συμβατή με το πνεύμα του Ευαγγελίου;

Ο Ντοστογιέφσκι θα αναγνώριζε εδώ τον πρώτο πειρασμό της ερήμου: τον πειρασμό του άρτου. Τη στιγμή κατά την οποία η υλική ασφάλεια διεκδικεί προτεραιότητα απέναντι στην πνευματική μαρτυρία.

Το πρόβλημα δεν είναι το ύψος ενός μισθού καθώς το ουσιαστικό ερώτημα είναι ποιο πρότυπο προβάλλεται ως ιδανικό.

Η πρώτη Εκκλησία οικοδομήθηκε πάνω στην ακτημοσύνη, την αυταπάρνηση και την εθελούσια απλότητα. Η ισχύς της δεν προερχόταν από τα προνόμια των ηγετών της αλλά από το παράδειγμά τους.

Όταν, αντίθετα, το εκκλησιαστικό αξίωμα συνδέεται όλο και περισσότερο με οικονομικά κριτήρια, η πνευματική ηγεσία κινδυνεύει να εκλαμβάνεται ως μία ακόμη μορφή θεσμικής εξουσίας. Και τότε η γλώσσα της θυσίας αρχίζει να συγχέεται με τη γλώσσα της διοίκησης.

Απέναντι σε όλα αυτά τα λογικά επιχειρήματα, ο Ντοστογιέφσκι τοποθετεί τη σιωπή του Χριστού.

Στο τέλος της παραβολής, ο Χριστός δεν αντιπαραθέτει επιχειρήματα στον Ιεροεξεταστή. Δεν συντρίβει τη λογική του. Δεν επιχειρεί να αποδείξει ότι έχει δίκιο.

"Τον φιλά."

Το φιλί αυτό είναι μια υπενθύμιση ότι υπάρχουν αξίες που δεν μετρώνται, δεν κοστολογούνται και δεν αποτιμώνται σε χρήμα. Είναι η υπενθύμιση μιας αγάπης που προσφέρεται χωρίς αντάλλαγμα και μιας θυσίας που δεν ζητά ανταμοιβή.

Ίσως, λοιπόν, η πραγματική συζήτηση να μην αφορά τα χρήματα καθαυτά. Ίσως να αφορά το ποια εικόνα Εκκλησίας θέλουμε να βλέπουμε να αναδύεται μέσα από τέτοιες αποφάσεις.

Διότι κάθε εποχή καλείται να απαντήσει ξανά στο ερώτημα που έθεσε ο Ντοστογιέφσκι: θα ακολουθήσει την απαιτητική ελευθερία του Ευαγγελίου ή την ασφάλεια της θεσμικής ισχύος;

Και τότε το ερώτημα δεν απευθύνεται μόνο στους ιεράρχες. Απευθύνεται σε όλους μας.